

Bruxelles, 8. studenoga 2024.
(OR. en)

15031/24

JEUN 270
SOC 793
EMPL 543
AGRI 768
SUSTDEV 118
EDUC 403

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Predmet:	Promjenjivi demografski trendovi kojima se oblikuju mogućnosti za mlade u ruralnim područjima – <i>Rasprava o politikama</i>

Za delegacije se u Prilogu nalazi informativni dokument koji je predsjedništvo pripremilo kao temelj za raspravu o politikama na sastanku Vijeća za obrazovanje, mlade, kulturu i sport 25. i 26. studenoga 2024.

Promjenjivi demografski trendovi kojima se oblikuju mogućnosti za mlade u ruralnim područjima

Rasprava o politikama

Demografske trendove u Europskoj uniji sve više oblikuje starenje stanovništva, pri čemu se mnoge države članice suočavaju s depopulacijom, što dovodi do sve većeg nedostatka radne snage u tim područjima. Te promjene znatno utječu na naša društva, kao i na sadašnje i buduće generacije, te na konkurentnost, otpornost i opće blagostanje EU-a. Demografske promjene uvelike utječu i na teritorijalnu, ekonomsku i socijalnu koheziju, što uključuje i međugeneracijsku suradnju, pri čemu su ti izazovi izraženiji u nekim državama članicama i regijama.

Ruralne regije diljem EU-a sve su izloženije tim korjenitim demografskim promjenama. Iako se depopulacija ne javlja samo u ruralnim područjima, te demografske promjene nerazmjerno utječu na takve regije, a posebno na mlade. Ruralna područja u usporedbi s urbanim središtima u prosjeku imaju znatno starije stanovništvo i vjerojatnije je da će se suočiti s padom broja stanovnika. Vjerojatnost da će ruralno stanovništvo, u usporedbi s gradskim stanovništvom, boraviti na području na kojem se bilježi pad broja visokokvalificiranih i mladih radnika gotovo je dvostruko veća¹. Osim toga, regije koje se suočavaju sa starenjem stanovništva, niskom razinom obrazovanja i masovnim iseljavanjem mladih mogle bi se naći u „zamci nedovoljnog razvoja talenata”, što narušava njihovu sposobnost izgradnje održivih gospodarstava². Stoga je stvaranje poticajnih okružja kojima se mlade bodri da ostanu u ruralnim područjima bitno za očuvanje i razvoj tih regija.

¹ Radni dokument službi Komisije priložen komunikaciji Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija naslovljenoj „Dugoročna vizija za ruralna područja EU-a – Do 2040. ostvariti jača, povezana, otporna i prosperitetna ruralna područja”, SWD(2021) 166 final.

² Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija naslovljena „Iskorištavanje talenta u europskim regijama”, COM(2023) 32 final.

Mladi ne predstavljaju samo sadašnjost i budućnost naših društava, nego su i neizostavni katalizatori napretka. Donose inovativne ideje, nove perspektive i dinamiku koji su ključni za suočavanje sa složenim izazovima današnjice. Prisutnost, inovativnost i vitalnost mladih mogu stvoriti nove prilike i uspješno lokalno okruženje te doprinijeti povećanju uspješnosti u tim regijama. Međutim, mnoge se ruralne i udaljene regije unutar Europske unije suočavaju sa specifičnim demografskim izazovima, čime se pritom smanjuje utjecaj i rast mladih u njihovu lokalnom okruženju.

Pad broja radno sposobnog stanovništva u ruralnim i slabije razvijenim područjima otežava rast i izravno utječe na konkurentnost Europe, čime se u pitanje dovodi ekonomska, teritorijalna i socijalna kohezija EU-a. Zbog smanjenja radne snage u ruralnim je regijama sve teže privući ulaganja i održati gospodarski rast. S obzirom na to da se mladi sele iz ruralnih područja, te regije ostaju bez potrebnog ljudskog kapitala i talenata za poticanje inovacija i razvoja, čime se dodatno pogoršavaju već postojeći izazovi. U komunikaciji Europske komisije naslovljenoj „Iskorištavanje talenta u europskim regijama” navedene su strateške smjernice za promjenu tog trenda, i to preobrazbom tih regija u dinamična gospodarstva usmjerena na talente. Za to je ključan integrirani pristup usmjeren na diversifikaciju mogućnosti zapošljavanja, razvoj talenata, poticanje kvalitetnog obrazovanja i osposobljavanja te povećanje privlačnosti ruralnih područja za život, učenje i rad. Te su strategije, uz potporu kohezijske politike i fondova EU-a, bitne za osiguravanje održivog razvoja ruralnih regija i održavanje konkurentnosti europskoga gospodarstva.

Važno je imati na umu da demografske promjene u ruralnim područjima ne utječu samo na gospodarstvo, već imaju i duboke posljedice na socijalnu strukturu tih zajednica. Mladi u tim regijama mogu biti izloženi većem riziku od socijalne isključenosti i izolacije te mogu imati ograničen pristup kvalitetnim mogućnostima obrazovanja, osposobljavanja i zapošljavanja, kao i socijalnim i zdravstvenim uslugama i zemljištu te je vjerojatnije da će biti nedovoljno zastupljeni u donošenju odluka. Ta pitanja, zajedno s geografskom izoliranošću nekih ruralnih područja, mogu pogoršati socijalnu i ekonomsku isključenost te oslabiti sposobnost zajednice da se dugoročno održi. Međutim, zajednice, jednak pristup visokokvalitetnom obrazovanju i lokalne mogućnosti u visokom obrazovanju također mogu imati ključnu ulogu u zadržavanju mladih i ublažavanju demografskih promjena poput fenomena „odljeva mozgova”. Snažne veze u zajednici, socijalna uključenost, potpora za stanovanje na lokalnoj razini i prilike za smisleno sudjelovanje mogu pomoći mladima iz ruralnih područja da i dalje budu angažirani i zainteresirani za svoje lokalne regije³. Poticanje međugeneracijske pravednosti i suradnje postaje ključno za rješavanje tih izazova. Promicanjem suradnje i razumijevanja između mladih i starijih generacija mogu se izgraditi jača i otpornija društva. U strategiji EU-a za mlade za razdoblje 2019. – 2027. i u okviru njezinih europskih ciljeva za mlade br. 3 i br. 6 ističe se važnost poticanja uključivih društava i stvaranja ruralnih područja u kojima mladi mogu živjeti ispunjen život u svojim lokalnim zajednicama⁴. Osnaživanje mladih u ruralnim područjima nije samo bitno za njihov pojedinačni uspjeh, nego je ključno za preokretanje demografskog pada i revitalizaciju ruralnih područja. Ulaganjem u njihov potencijal možemo stvoriti dinamičnije, inovativnije i održivije zajednice koje su spremnije za suočavanje s budućim izazovima.

³ Bártá, O., & Moxon, D. (2024.). *EUYD10 EU Youth Conference in Budapest, Hungary* (Konferencija EU-a za mlade u Budimpešti (Mađarska) u okviru desetog ciklusa dijaloga EU-a s mladima). Završno izvješće s konferencije. Zenodo.
<https://doi.org/10.5281/zenodo.13836827>

⁴ Rezolucija Vijeća Europske unije i predstavnika vlada država članica, koji su se sastali unutar Vijeća, o okviru za europsku suradnju u području mladih: strategija Europske unije za mlade za razdoblje 2019. – 2027. (2018/C 456/01).

U komunikaciji Komisije naslovljenoj „Demografske promjene u Europi: paket instrumenata za djelovanje”⁵ naveden je skup instrumenata politike koji je državama članicama na raspolaganju za upravljanje demografskim promjenama i njihovim učincima na društvo i gospodarstvo EU-a, uključujući njegovu konkurentnost, pri čemu je jedan od četiriju stupova usmjeren na mlade. U tu bi svrhu trebalo prilagoditi javne politike i potporu na relevantnoj razini kako bi se mlađe generacije poduprlo i osnažilo da napreduju, razvijaju svoje vještine te imaju lakši pristup tržištu rada i cjenovno pristupačnom stanovanju.

S obzirom na navedeno, pozivamo ministre i ministrice da razmisle o pitanjima za usmjeravanje rasprave navedenima u nastavku. Molimo da se izlaganja ograniče na najviše tri minute.

Pitanja za raspravu:

- Kako se može djelotvorno odgovoriti na pitanje demografskih trendova koji najviše utječu na mlade koji žive u ruralnim i udaljenim područjima?
- Kako se mlade koji žive u ruralnim i udaljenim područjima, osobito one s manje mogućnosti, može ohrabriti da ostvare svoj puni potencijal u lokalnoj zajednici?
- Kako se najbolje prakse na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini te razini EU-a mogu razmjenjivati i provoditi u državama članicama kako bi se ublažile regionalne razlike i depopulacija te spriječilo iseljavanje mladih iz tih područja?

⁵ EUR-Lex – 52023DC0577 – HR – EUR-Lex (europa.eu).